

nonstop

En tidning från Mälarenergi.

Nr 2 2017.

Mälaren är en källa till gott och nyttigt dricksvatten. Så ta hand om den – då tar du hand om både dig själv och kommande generationer.

Sommarerbjudanden till dig som är kund!

TÄVL I DET
ENERGISMARTA
HEMMET PÅ IKEA.

Programmet Oraft-samling har pågått i ett år för att locka kvinnor till energibranchen.

Är du en medveten konsument när du handlar? **Biocider gör skada på djurliv i sjö och hav.**

Svenska Retursystem ger plastlådan **100 liv innan den återvinns** igen... och igen.

Min kärlek till Mälaren!

Jag är kär, visst är det härligt? Det är inte den vanliga typen av kärlek som jag tänker skriva om, även om den också är helt underbar. Nej, det är kärleken till vatten och särskilt vår fantastiska sjö Mälaren. Mälarenergi använder vattnet i Mälaren till att göra ett av de bäst smakande dricksvattnen i Sverige. Faktum är att vårt vatten fått titeln Svealands godaste vatten. Det är en utmärkelse som vi kommer att ha i fem år.

Självklart siktar vi på att behålla titeln även nästa gång. Att producera ett högkvalitativt dricksvatten ställer höga krav på oss. Vi övervakar processen dygnet runt, alla dagar om året. Under förra året installerade vi en UV-anläggning på vårt vattenverk på Hässlö som du kan läsa om i det här numret. UV-anläggningen säkerställer att vi kan leverera dricksvatten som är fritt från bakterier och mikroorganismer. Tyvärr är det så att de klimatförändringar som vi både förväntar oss och redan börjat märka riskerar att frigöra och sprida bakterier och mikroorganismer i högre grad. Med en UV-anläggning är vi förberedda på det.

Jag vet att många delar kärleken till vatten och särskilt Mälaren. Detta nummer innehåller även en artikel om biocider, ett skadligt ämne, som finns i produkter vi handlar och i otillåten båtbottnfärg. Läs om hur du kan undvika att använda dessa produkter så att de skadliga ämnena inte når Mälaren.

I ett förhållande kan det vara bra att bejaka varandras olikheter, inte göra dem till hinder eller något att tröta om. Det gäller även på en arbetsplats. Du som har läst tidigare nummer av Nonstop vet att Mälarenergi jobbar för att ha den bästa blandningen av medarbetare. Just nu satsar vi bland annat lite extra på kvinnliga chefer och vi ingår i ett mentorsprogram som heter Craftsamling. I det här numret får du veta hur det har gått och vilka resultat vi har nått.

Jag är glad att få ha ett sådant roligt, stimulerande, utmanande och tillfredsställande jobb. Varje dag får jag möjlighet att göra mitt bästa för att bygga på mitt förhållande till Mälarens vatten. Mälaren svarar med att blinka och blänka vackert tillbaka till mig genom fönstret på kontoret. Får du också samma kärleksfulla svar av Mälarens vatten?

Ann-Charlotte Duvkär
Affärsområdeschef Vatten.

Kundcenter: 021-39 50 50.
Sjöhagsvägen 3, Västerås
E-post: post@malarenergi.se
Hemsida: www.malarenergi.se
Postadress: Box 14, 721 03 Västerås

BEHÖVER DU GÖRA EN FELANMÄLAN,
RING: 021-18 19 00

Omslagsbild
Adam af Ekenstam

nonstop

Ansvarig utgivare och intern projektledare
Malena Bergroth, Mälarenergi
Redaktör, projekt- och produktionsledning
Lena Idh, Agenti AB

Form och original
Madelene Ulfberg, SNAP!
Tryckeri
Sörmlands Printing Solutions

Nonstop nr 2

Nonstop är Mälarenergis kund-tidning. I den vill vi informera och sprida kunskap om energibranschen och hur vi tillsammans kan skapa en hållbar region. Varje dag, året om är vi en del av din vardag när vi levererar el, värme, vatten och snabba kommunikationslösningar hem till dig.

Nonstop är klassad som samhällsinformation och skickas därför ut som gruppårsändelse till alla hushåll i vår region.

Nästa nummer utkommer 20-21 oktober.

LÖS SOMMARKRYSSET
VINN POCKETOGRAM
sidan 16-17

I SOMMAR KAN DU
SURFA FRITT
sidan 13

Med UV-ljus har dricksvattnet
blivit ännu säkrare.

18-19

Energiföretagen startade förra året programmet
Graftsamling - ett förändrings- och ledarutvecklings-
program, med inriktning på kvinnliga chefer.

4-9

ENERGIBRANSCHEN *behöver* FLER kvinnor

SOMMARERBJUDANDEN
TILL DIG SOM ÄR KUND
HOS MÄLARENERGI.

10-11

Anna analyserar
hur Mälarenergis
produkter på-
verkar miljön.

12-13

Är du en medveten
konsument när du
handlar?

20-23

Svenska Retursystem ger plastlådan 100 liv
innan den återvinns igen... och igen.

26-29

ENERGI-
BRANSCHEN

behöver

FLER

kvinnor

Energibranschen står inför stora framtidsutmaningar. Teknikutvecklingen och utvecklingen av nya energikällor går snabbt. Digitaliseringen innebär nya styrsystem och förändrade kundrelationer. Klimatförändringar och miljöfrågor gör att energifrågor hamnar i fokus i hela världen. För att möta utvecklingen måste branschen kunna **attrahera de bästa talangerna, både kvinnor och män.**

TEXT: YVONNE BUSK. FOTO: LASSE FREDRIKSSON.

Mot den bakgrunden startade branschorganisationen Energiföretagen Sverige förra året programmet Craftsamling – ett förändrings- och ledarutvecklingsprogram, med inriktning på kvinnliga chefer. Mälarenergi har varit ett av tre värdföretag i programmet där sammanlagt 14 företag deltagit.

Grundstenar i programmet var att företagen satte upp egna mål för sitt jämställdhetsarbete och att kvinnor som var relativt nya som chefer i energibranschen blev adepter och coachades av en mentor. Det innebar även att nätverk byggdes upp genom gemensamma träffar för adepter, som också genomfört projektarbeten.

När programmet startade förra året pekade Pernilla Winnhed, vd i Energiföretagen Sverige, på vikten av att branschen har en stor bredd i kompetensen.

– Det är en affärskritisk fråga. Mångfald är en del av såväl attraktionskraften som konkurrenskraften i företagen. Män och kvinnor bidrar med lite olika perspektiv.

Nu – ett år senare – noterar hon med tillfredsställelse att jämställdhetsarbetet i alla deltagande företag har rört sig i rätt riktning.

– Det viktigaste har varit att företagen systematiskt jobbat med detta på ledningsnivå. De har satt upp mål för sitt arbete och rört sig i riktning mot det. En del har uppnått sina mål, andra är på väg att göra det. Målen såg olika ut i företagen. De har olika svaga punkter och formulerade sina mål utifrån det. Ibland handlade det om antalet kvinnliga chefer, ibland om andra saker. Vi ville att målen skulle vara så konkreta som möjligt. Det är lättare att utvärdera dem då, berättar hon.

Pernilla Winnhed har också noterat ett mycket stort engagemang hos de adepter

som deltagit. De har träffats vid sex tillfällen under året, lyssnat till inspirerande föredrag och arbetat med sina projektarbeten. Det har blivit grunden till det nätverk man hoppades bygga med hjälp av programmet och det har lett till att viktiga projektarbeten kommit fram.

– Ett exempel är ett introduktionsprogram för att få in fler kvinnor i branschen. Ett annat är en film där man lyfter fram energibranschen som en attraktiv bransch. Den är perfekt att sprida i sociala medier och ligger på vår hemsida nu.

Även arbetet med mentorer och adepter har fallit väl ut.

– Vi har hört att både adepter och mentorer varit väldigt nöjda. Även för men-

törerna har det varit värdefullt att ha fått den där tiden att reflektera över ledarskap, bolla tankar och tala om gemensamma frågor, säger Pernilla.

I höst startar en ny omgång av Craftsamling som läggs upp i princip på samma sätt som det första – att företagen åtar sig att sätta upp mål, samarbeten mellan adepter och mentorer och nätverksbyggande.

– Jag tror att det är viktigt att vi fortsätter att jobba. Andelen kvinnliga chefer i branschen är 20 procent medan andelen kvinnor totalt sett är 23 procent. Jag hoppas förstås att vi tids nog inte ska behöva arbeta med program som Craftsamling, säger Pernilla.

– JAG TROR ATT DET BETYDER MYCKET ATT HA STÖTTNING FRÅN NÅGON SOM JOBBAR I

Mälarenergi har som värd företag haft två mentorer med i programmet. En av dem är Eva Söderberg, affärsområdeschef Elhandel.

– Jag är jättetacksam för att branschorganisationen valde att arbeta med Crafsamling. Det är viktigt att synliggöra de kvinnliga cheferna, säger hon.

Eva har varit mentor för en kvinna som jobbar som chefscontroller på Skellefteå Kraft. Eftersom avståndet är relativt stort mellan Västerås och Skellefteå har en del av deras möten skett över telefon, men ungefär en gång i månaden har de också träffats.

– Jag tror att det betyder mycket att ha stöttning från någon som jobbar i samma bransch, men inte i samma företag, säger Eva.

Hon tror att modellen mentor-adept är ett viktigt instrument när det gäller att öka antalet kvinnliga chefer.

– Adepterna har redan tagit sina första steg som chefer i energibranschen. Att få stöd av en mentor kan hjälpa dem att ta nästa steg. Det är också viktigt för den breda rekryteringen att kunna visa att vi jobbar så här. Det kan inspirera fler, säger hon.

En viktig del i mentorsrollen har varit att vara en god lyssnare. Mentorer ska helst avhålla sig från att servera färdiga lösningar

och i stället försöka ställa frågor som startar en process hos adepten. Eftersom en chef är tränad i att hitta lösningar var det en utmaning, tyckte Eva när hon förra året stod inför att vara mentor.

– Det var lätt för mig att identifiera mig med min adepts situation. Då ligger det nära till hands att komma med direkta råd. Om vi inte hade arbetat i samma bransch kanske det inte varit lika lätt att falla i den gropan, säger hon.

Nu är programmet avslutat och Eva vet inte om hon och hennes adept kommer att fortsätta kontakten.

– Jag är positiv till det, men vi har inte pratat om det. Det är ju adepten som styr kontakterna och är initiativtagare i så fall, säger hon.

Lisa Granström är chef för 13 miljöingenjörer och energiingenjörer på Mälarenergi och har varit adept i programmet.

– Programmet har absolut infriat mina förväntningar, säger hon nu när det är avslutat. Jag har fått nya perspektiv på tidigare kunskaper och nya verktyg för mitt ledarskap.

Lisa har träffat sin mentor en gång i månaden och tycker att samtalen varit utvecklande.

– Vi har vänt och vridit på olika frågeställningar kring var jag stått under året och min önskade position framåt. Jag har byggt på teorierna om hur jag ska arbeta med målstyrning och fått verktyg som hjälper mig att leda individerna i min arbetsgrupp i rätt riktning.

Med sin bakgrund i andra branscher såg Lisa också programmet, när det startade, som en möjlighet att bygga ett nätverk med andra i energibranschen. Också det tycker hon har fungerat bra.

– Vi som varit adepter har varit indelade i tre grupper som verkligen tagit hjälp av varandra under året. Vi har haft mejlkontakt veckovis och haft sex träffar under året. Det projektarbete Lisas grupp arbetat med handlar om rekrytering.

– Vi har tagit fram ett material som kan användas av energiföretagen för att skapa uppmärksamhet och medvetenhet kring jämställd rekrytering. Det kan användas både externt och internt. Utåt för att visa att energibranschen har tankar kring jämställd rekrytering, men det innehåller också tips till företagen när man står inför en rekrytering, berättar hon.

Det viktigaste med programmet för hennes del har varit att som ny i energibranschen få hämta erfarenheter även från andra bolag, att få mer teoretisk utbildning i ledarskapsfrågor. Och inte minst: Det har varit så roligt! tycker hon.

– JAG HAR FÅTT NYA PERSPEKTIV PÅ TIDIGARE KUNSKAPER OCH NYA VERKTYG FÖR MITT LEDARSKAP.

När Qraftsamling startade förra året var Mälarenergis interna målsättning att genomföra fyra aktiviteter. De har genomförts och gett oss värdefulla insikter, tycker Lina Öberg, HR-chef på Mälarenergi.

En aktivitet handlade om att utbilda samtliga chefer i jämställdhet.

– Egentligen har vi jobbat med temat jämställdhet, mångfald och inkludering de senaste tre åren. Frågorna väcker stort engagemang när vi diskuterar dem. Det är samtal som kommer att fortsätta, säger Lina.

En målsättning med Qraftsamling var att öka andelen kvinnliga chefer i branschen och samtidigt synliggöra att det redan finns kompetenta kvinnor i utmanande ledarpositioner.

– Varje år genomför vi en bedömning av våra 70 chefers ledarförmåga, utifrån både potential och prestation att leda och utveckla verksamhet och människor tillsammans. I år har vi än mer ökat fokus på jämställdheten i detta arbete. Hur ser det ut för våra kvinnliga chefer? Rankas de lika högt i matrisen? Vi fortsätter att lyfta på stenar som

– FRÅGORNA VÄCKER
STORT ENGAGEMANG
NÄR VI DISKUTERAR DEM.

Lina

vi tidigare inte lyft och utmanar oss själva i vårt synsätt, förutfattade meningar och gamla beteenden. Vi har också genomfört en pilot med utagningsdag till vårt interna ledarprogram där två av tre sökande som gick vidare var kvinnor.

En annan aktivitet inom ramen för Qraftsamling var att Mälarenergi arrangerade ett seminarium för kvinnliga ingenjörsstudenter på den stora HUB-konferensen i höstas.

– Det var fantastiskt, säger Lina Öberg. Studenter från Mälardalens högskola och Uppsala universitet samt elever från ABB-gymnasiet, sammanlagt 19, deltog i seminariet. Vi fick tillfälle att berätta hur vi arbetar och hur vi ser på framtidens ledarskap, kopplat till vår bransch. Samtidigt var seminariet i viss mån en ögonöppnare för oss. Studenternas bild av oss som ett kommunalt ägt bolag framstod inte som den mest häftiga arbetsgivaren. Där har vi ett viktigt arbete att göra genom att bättre visa upp vårt varumärke och det vi är stolta över.

Ytterligare en aktivitet har varit att två studenter från Mälardalens högskola har gjort ett examensarbete som handlar om förebyggande arbete mot diskriminering och trakassier, som färdigställs före sommaren i år.

Mälarenergi jobbar aktivt och proaktivt för mångfald och för en hälsofrämjande arbetsplats. Mot den bakgrunden var studenternas uppdrag att göra kvalitativa intervjuer på företaget, som gäller arbetsklimat kopplat till ledarskap.

– Förhoppningsvis ger det oss en bra nulägesanalys, som vi kan dra lärdomar av. Kanske får vi syn på utmaningar som vi behöver ta tag i, säger Lina.

Mälarenergis mål för fler kvinnor i chefspositioner.

När Qraftsamling startade satte Mälarenergi upp mål för andelen kvinnliga chefer i företaget. Då var 28 procent kvinnor. Ett kortsiktigt mål som sattes upp var 30 procent kvinnliga chefer 1 januari i år. Det har nästan lyckats. Nu är siffran 29 procent.

– Det handlar i mångt och mycket om hur många kvinnliga sökande vi har i våra rekryteringsprocesser. Vi kvoterar inte in kvinnor, utan vill ha rätt person med rätt kvalifikationer, men vi kämpar med att attrahera fler kvinnliga sökande, säger Lina Öberg.

Ett lite mer långsiktigt mål är att fördelningen av antal kvinnliga och manliga chefer ska vara 40/60. När detta ska vara uppnått är inte preciserat i tid. Bolagets strategiska plan sträcker sig till 2019, men Lina tror inte att det är realistiskt att målet är uppnått då.

– I den här branschen är det ett stort kliv att komma dit. Det måste till förändringar i både branschen och samhället. Det tog Svenska Kraftnät tio år att öka andelen kvinnor från 25 till 36 procent.

– Självklart är det slutgiltiga målet en helt jämn fördelning – 50/50. Men det kommer att ta längre tid än vi önskar, det krävs ett långsiktigt arbete med att öka rekryteringsbasen, säger hon.

Teknikbussen ska inspirera tjejer att välja tekniska yrken.

Teknikbussen är ett projekt som drivs av Jobba i Västerås. Flera företag visar upp sina arbetsplatser och Mälarenergi **ger tjejerna en inblick i energibranschen** och vilka yrkesroller som finns där. Besökarna går i årskurs två på gymnasiet och har valt icke-teknisk linje. Efter företagsbesöken har tjejernas **intresse för teknikyrken ökat markant**, från knappt 10 procent före besöket till drygt 40 procent.

TEXT: KRISTINA GREFBERG. FOTO: LASSE FREDRIKSSON.

Fakta Teknikbussen

Teknikbussen är ett projekt som finansieras av Svenska ESF-rådet och drivs av Jobba i Västerås. Teknikbussen är ett delprojekt i Smart industri i östra Mellansverige och omfattar fem län.

Västeråsprojektet riktar sig till tjejer som studerar andra årskursen i gymnasiet och som valt en icke-teknisk inriktning. Syftet är att bryta könsnormer i yrkesvalet och att öka kompetensförsörjningen för tekniska företag.

Projektet som startade i september 2016 pågår under 1,5 år och många arbetsgivare är intresserade. Under den första pilotfasen har Teknikbussen besökt 14 arbetsgivare, två per dag med sju grupper.

Under hösten 2017 planeras 20–25 bussturer till 40–50 arbetsgivare. En nyhet i höst blir att även tjejer i grundskolans årskurs 9 erbjuds att vara med.

Nonstop var med när Teknikbussen kom till Kraftvärmeverket på Mälarenergi. Här fick gymnasietjejerna möta Josefin, Elena och Filip, ett entusiastiskt gäng som brinner för sina jobb, men för ett par av dem var vägen inte heller spikrak till yrket de har idag.

Josefin Forsell ville egentligen arbeta med människor och läste språk. Nu har alla pusselbitar fallit på plats i jobbet som miljöingenjör. På Mälarenergi får hon vara med och förändra världen till det bättre tycker hon, och uppmanar fler tjejer att delta i det viktiga arbetet.

– Jag gick samhällsvetenskapsprogrammet på gymnasiet, jag ville se världen och träffa människor,

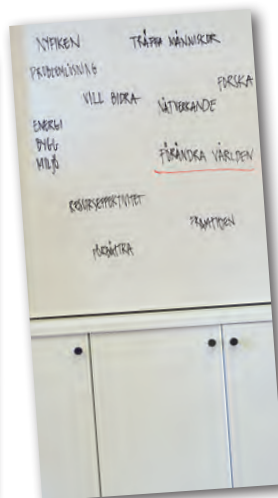
jag tyckte egentligen matte var tråkigt, berättar Josefin för tjejerna. Det var när jag fick en lärare som kunde förklara så att jag förstod som jag bestämde mig för att själv bli mattelärare.

Därefter läste Josefin ett naturvetenskapligt basår i Uppsala för att bli kemilärare, men när hennes farmor blev sjuk ville hon jobba på läkemedelsföretag för att kunna vara med och påverka. Studierna på KTH i Stockholm i kemiteknik med inriktning mot miljö och kvalitet ledde så småningom till jobbet som ingenjör med inriktning på miljöfrågor på Mälarenergi.

– Jag är teamledare för miljöingenjörerna, vi träffar ständigt många olika människor i jobbet. Här utvecklas jag hela tiden och möts av ständiga utmaningar, jag känner verkligen att jag är med och förbättrar världen, konstaterar Josefin.

JOSEFIN

ELENA

FILIP

Elena Tomas Aparicio tänkte bli läkare, ekonom eller reseledare, nu arbetar hon som produktionsoptimerare på Kraftvärmeverket. Här planerar hon den dagliga produktionen av fjärrvärme till västeråsarna, något som inte var aktuellt när hon växte upp i det varmare Spanien.

– Alla i familjen är ingenjörer, så jag tänkte att det skulle vara häftigt att bli kemiingenjör, berättar Elena. Men sen insåg jag att det inte var så lockande att arbeta ensam i ett labb, så jag riktade in mig på ekonomi och bankjobb istället. Men där hittade jag inget jobb där jag kunde bidra till en bättre

värld. Jag funderade mycket på klimatförändringarna och började läsa energiteknik på Mälardalens högskola. Nu får jag vara med och bidra till en bättre framtid, både lokalt och globalt i olika EU-projekt.

Filip Öberg jobbar med miljöfrågor och problemlösning i samma team som Elena på Mälarenergi. För Filip som kallar sig själv tekniknörd var vägen inte lika krokig som Elenas och Josefins. Han har alltid undrat hur saker och ting fungerar, kollade på kylskåpets bak-sida när han var liten för att ta reda på varför det blev kallt, funderade över vad som händer

när vi spolar ner saker etc, så han läste matte, fysik och teknik på gymnasiet.

– Jag var nyfiken på hur stadens tekniska system fungerar, så jag gick Samhällsteknik på Mälardalens högskola. Teknik, problemlösning och miljöfrågor lockade. I mitt jobb som miljöingenjör handlar det till hälften om matematik och i övrigt om miljölagstiftning, samarbete inom företaget och med branschkollegor – det är ett spännande jobb. Jag arbetar mycket med frågor kring hur vi ska uppfylla kraven i EU-direktiven, så jag känner att jag är med och räddar världen på ett hållbart sätt.

Vägen till drömjobbet kan vara lång och slingrig, och arbetsmarknaden ser inte alltid ut som man trodde när man valde utbildning. Det insåg Nora och Sandra från årskurs två på Jensen gymnasium, samhällsvetenskapsprogrammet, när de besökte Mälarenergi.

– Jag fick veta så mycket som jag inte visste tidigare, nu fick jag inspiration till att hitta min egen passion, säger Sandra Trillkott. Det är så viktigt att det finns folk som jobbar med dessa jätteviktiga saker. Besöket öppnade upp nya tankar hos mig, men den här informationen borde vi fått redan i nian.

– För mig har teknik alltid varit en killgrej, men det finns ju så många olika arbeten inom teknik insåg jag nu, säger klasskamraten Nora Ahlqvist. Förut undrade jag vad en ingenjör egentligen gör, men nu har jag fått en bra inblick och ser bredden inom olika områden.

Det händer saker efter en resa med Teknikbussen, konstaterar projektledarna på Jobba i Västerås. Tjejernas intresse för teknikycken ökade markant, från knappt 10 procent före besöket till drygt 40 procent!

– Vi har fått ett magiskt gensvar. Om vi får med oss en av tio då skulle vi få 80–90 nya tjejer till teknikutbildningar varje år, säger Ted Radgren på Jobba i Västerås. Rekryteringsbasen behöver förstärkas, vi behöver inte frälsa de redan frälsta, så vi väljer tjejer som valt en icke-teknisk linje. Företagsbesöken betyder mer än en hel praovecka, på det här inspirerande sättet ser fler möjligheterna. Det blir tydligt vad man jobbar med. På Mälarenergi blev det särskilt uppenbart hur viktigt det är att våra samhällsfunktioner – värme, vatten, avlopp, el och fiber – fungerar för att vi ska kunna leva ett bekvämt liv.

SOMMAR- ERBJUDANDEN

FÖR ATT UTNYTTJA ERBJUDANDENA BEHÖVER DU KLIPPA UT KUPONGEN OCH TA MED TILL RESPEKTIVE STÄLLE.

BILJETT-
RABATT!

Miniature Kingdom, Kungsör.

I den gamla bleckkärlsfabriken på Kungsgatan i Kungsör ligger Miniature Kingdom, en modelljärnväg och ett miniatyrlandskap som ska återspegla Sveriges geografi och historia. De norra delarna på 50 kvadratmeter är klara och just nu pågår byggnationen av ytterligare 100 kvadratmeter som innehåller delar av Stockholm, Västerås och Kungsör. Den sista delen kommer att bestå av ytterligare 200 kvadratmeter för att rymma delar från Örebro till Malmö. I lokalen finns även ett café.

ERBJUDANDE TILL MÄLARENERGIS KUNDER:

Entré för vuxen 80 kronor. Barn och ungdomar fri entré i sällskap av betalade vuxen (max 4 barn per betalande vuxen).

Ordinarie biljettpris för vuxna är 125 kronor, ungdomar 5-15 år 60 kronor.

Erbjudandet gäller 3-30 juli 2017.

Läs mer och se öppettider på www.miniaturekingdom.se

Bondens butik i Saluhallen, Västerås.

Smaka på Västmanland! Det kan du göra i Bondens butik i Saluhallen Slakteriet i Västerås. Här säljs hållbara och närproducerade produkter av olika slag, allt från kött och potatis till marmelad och praliner. Butiken drivs av den ekonomiska föreningen Smaka på Västmanland med ett 30-tal medlemmar, bland annat Mälarenergi.

ERBJUDANDE TILL MÄLARENERGIS KUNDER:

Handla för 250 kronor i Bondens Butik och få 50 kronor i rabatt. Erbjudandet gäller 19 juni-9 juli 2017.

Läs mer och se öppettider på www.saluhallenslakteriet.se

50 KRONOR
RABATT!

Se matchen VSK mot Brage.

VSK är på gång och det kommer att bli en spännande match när VSK möter Brage. Tag chansen att se riktigt härlig fotboll.

ERBJUDANDE TILL MÄLARENERGIS KUNDER:

Gå 2 betala för 1

Ordinarie pris: sittplats 100 kr, ståplats 80 kr, ungdom tom 16 år fri entré.

Erbjudandet gäller måndagen den 26 juni kl 19.00 på Solid Park då VSK möter Brage.

Elitfotboll med BK30 damer!

Västerås BK30s damer spelar 2017 i Sveriges näst högsta serie, Elitettan. Mälarenergi samarbetar med laget för att stödja damfotbollen i Västmanland. Ett gemensamt mål är att aktivera barn och ungdomar i fotbollsöreningarna i länet. Mälarenergi deltar på Västerås BK30s hemmamatcher och du som kund bjuds in att se elitfotboll för halva priset.

ERBJUDANDE TILL MÄLARENERGIS KUNDER:

Betala 35 kr (vuxna) eller 20 kr (pensionär).

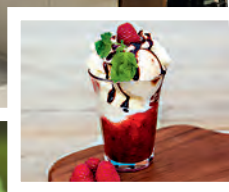
Ordinarie pris 70 kr/40 kr.

Erbjudandet gäller torsdagen den 22 juni kl 19.00 på Ringvallen då BK30 möter Mallbackens IF Sunne.

HALVA
PRISET!

20 PROCENT
PÅ GLASS!

Välkommen till Kokpunkten Glassverk!

Kokpunkten Glassverk håller till på bryggan utanför Kokpunkten entré i Västerås. Med en härlig utsikt över Mälaren serveras mjukglass, kulglass, milkshake och häftiga glasskreationer som du kan äta på plats eller ta med på promenaden längs vattnet. Självklart serveras även kaffe och läsk.

ERBJUDANDE TILL MÄLARENERGIS KUNDER:

Klipp ut kupongen. Skriv ditt namn och ta med till kassan så får du 20 procent rabatt på hela Glassverkets meny.

Gäller vid ett köp. Erbjudandet gäller 19 juni–31 augusti. Läs mer om Kokpunkten på www.kokpunkten.se

JÄ TACK! JAG VILL HA
20 PROCENT RABATT
PÅ GLASS!

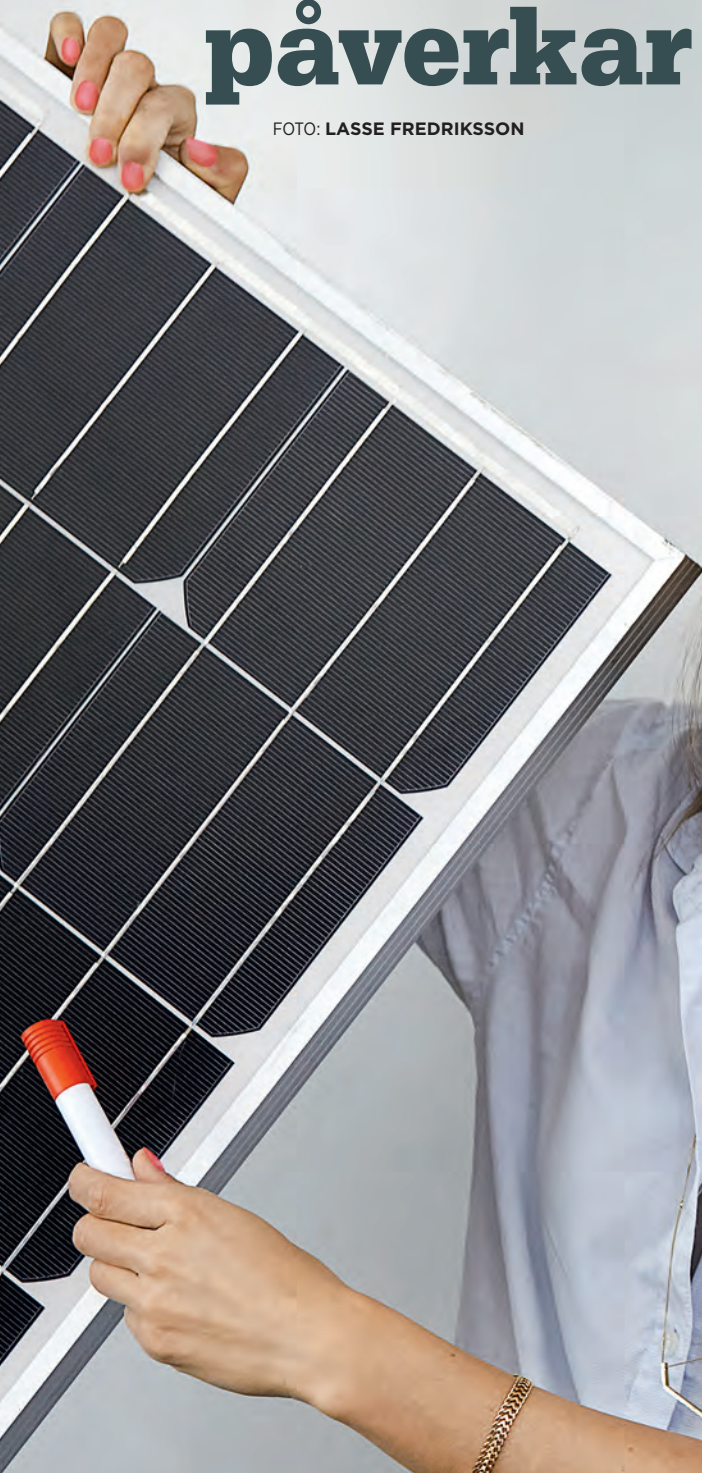

NAMN:

Anna analyserar hur Mälarenergis produkter påverkar miljön.

FOTO: LASSE FREDRIKSSON

” Vi samlar in information om vad som händer under produktens hela livscykel och var i kedjan den största miljö- och klimatpåverkan sker.

ANNA ODENBRAND LINDER,
MÄLARENERGI

– Vår ambition är att bli regionens ledande infraserviceföretag. En av förutsättningarna för **att lyckas är att minska vår klimat- och miljöpåverkan**. Kunderna vill veta hur miljön och klimatet påverkas, säger Anna Odenbrand Linder, projektledare i Mälarenergis strategiska program.

Det finns en rad olika metoder för att bedöma miljö- och klimatpåverkan, livscykelanalys är en av dem. Anna har kartlagt påverkan från fem av Mälarenergis produkter, från det att den produceras till att den kasseras. De produkter som Anna har analyserat är: el producerad med solpaneler, fjärrvärme, fjärrkyla, dricksvatten och laddstolpar.

Att producera en kilowattimme el med hjälp av en solcell påverkar inte klimatet alls – i produktionsögonblicket. Men ser man till solcellens hela livscykel så påverkas klimatet.

De solpaneler Mälarenergi säljer till både företagskunder och privatkunder tillverkas idag i olika länder, till exempel Tyskland, Kina, Thailand och Israel. För att tillverka en solpanel krävs råmaterial, till exempel kisel och aluminium. Kisel utvinns ur sand i en avancerad process som kräver mycket energi. Är det energi från kolkraftverk, vattenkraft eller solceller? Energikällan är också avgörande för hur mycket koldioxid som släpps ut i tillverkningsprocessen. När solpanelen

sedan är producerad ska den transporteras till Sverige, användas och till sist kasseras och bli till avfall. Hela kedjan, från vagg till grav, täcks in i analysen.

– Vi går tillväga på ungefär samma sätt för alla produkter som vi analyserar. Vi samlar in information om vad som händer under produktens hela livscykel och var i kedjan den största miljö- och klimatpåverkan sker, förklarar Anna. Livscykelanalysen ger oss indikationer från tolv olika perspektiv, bland annat koldioxidutsläpp, förurning, utarmning av metalltillgångar, markanvändning och övergödning. När vi vet detta kan vi arbeta med att ställa högre krav på uppföljning av klimat- och miljöpåverkan internt. Externt ger analysen våra leverantörer och entreprenörer en bättre förståelse för hur de kan ta sitt ansvar.

Arbetet med att klimatkolla olika produkter leder till förbättringsanalyser med beskrivningar av hur vi kan minska vår påverkan på klimatet och miljön. Analyserna gör också att vi kan ställa högre krav på våra leverantörer och entreprenörer vid upphandlingar, så att de också tar sitt ansvar.

Kedjan i en livscykelanalys.

I en livscykelanalys kartläggs hur en produkt påverkar miljön och klimatet i följande steg: material, tillverkning, transport, användning, avfall.

I sommar kan alla surfa!

Under soliga sommark dagar vill vi gärna vara utomhus! För den som samtidigt vill vara uppkopplad erbjuder Fibra fri surf på utvalda platser under juni till augusti i Arboga, Hallstahammar, Västerås, Eskilstuna och Strängnäs.

Mälarenergi äger – tillsammans med Hallstahammars kommun, Arboga kommun, Eskilstuna Energi och miljö samt Strängnäs energi – Fibra, som driver och utvecklar stadsnätet i dessa områden. På alla fem orter kan du surfa fritt på dessa utvalda platser under sommarmånaderna. Läs mer på fibra.se/sommarsurf samt på Fibras Facebooksida.

Arboga
Ekbacksbadet

Hallstahammar
Busshållplatsen/biblioteket
Skantzöbadet
Kolbäcks tågstation

Västerås
Kajen
Framnäsbadet

Eskilstuna
Sundbyholms slottspark
Sundbyholms gästhamn
Torshälla gästhamn
Strömsholmen

Strängnäs
Västervikstorget

Vill du ha fiber hemma? På fibra.se kan du läsa mer om hur det går till att ansluta sig. Du kan även söka på din adress för att se om fastigheten redan är ansluten.

Nu får du tillgång till **1000** laddstationer med ett kort från Laddregion Mälardalen.

Med ett medlemskap i Laddregion Mälardalen får du tillgång till en ny smidig betalösning. Dessutom får du via en webb-app i din telefon bland annat en karttjänst där du kan se alla laddare i realtid.

Mälarenergi har nu trettio laddare i regionen och fortsätter bygga ut i snabb takt. Ett samarbete med företaget Charge & Drive innebär att elbils-kunder nu har tillgång till över tusen laddstationer runt om i Norden. Alla kopplade till Laddregion Mälardalens laddkort.

Målet är att skapa en infrastruktur som möjliggör användandet av elbilar i Mälardalsregionen. Det bidrar även till att ytterligare sänka utsläppen av koldioxid, men också att stärka regionens attraktionskraft.

– Vi skapar förutsättningar för en hållbar utveckling inom elbilsanvändandet. Det är viktigt att det fungerar enkelt och smidigt för kunden. Vi har nu etablerat trettio laddare och vårt mål är att tillsammans med partners få upp hundratals till bara i vår region inom ett par år, säger Nicklas Hällman, projektledare för Laddregion Mälardalen på Mälarenergi.

Så här blir du medlem:

Det enda du behöver göra för att bli medlem är att gå in på www.laddregion.se och registrera dig.

Får jag vattna i sommar?

På många håll i landet är det brist på vatten då grundvattennivån är väldigt låg efter den snöfattiga vintern och torra våren. Mälarenergi hämtar sitt vatten från Mälaren och har därför ingen brist på råvatten – men det finns förstås en gräns för hur mycket kranvatten som kan produceras i vattenverket. Därför är det alltid bra att använda vattnet med måtta.

Den som har möjlighet kan med fördel vattna med regn- eller sjövattnet. Men än så länge är det tillåtet att vattna både sig själv och trädgården med kranvattnet från Mälaren.

För att hålla koll på eventuella restriktioner under sommaren, besök www.malarenergi.se eller gilla Mälarenergi på Facebook.

Början till slutet för kol i Västerås.

Nu har de praktiska förberedelserna inför bygget av **Västerås nästa kraftvärmeblock** satt igång. I början av året togs borrprover från marken där den nya anläggningen ska stå och efter sommaren kommer skog att avverkas i anslutning till ett nuvarande kollager. **Ytan behöver utökas för att rymma framtida lager och hantering av bränsle** till den nya anläggningen.

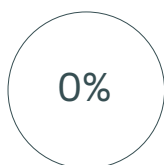
Istället för kol kommer Block 7 att använda återvunnet trä som bränsle. Varje år kommer omkring 200 000 ton att omvandlas till energi i form av fjärrvärme och el. Med den nya anläggningen blir det möjligt för Mälarenergi att fasa ut fossila bränslen och lämna eran med kol bakom sig för gott.

Genom att ta vara på träavfall från återvinningscentraler och industrin kan energin i avfallet återvinnas i stället för att bara hamna på soptippen. Det är trä som inte kan återanvändas, som uttjänt pallvirke och emballagevirke. Även trä från byggbranschen, som rivningsvirke och formvirke, kommer att bli bränsle i den nya anläggningen.

På så vis ersätts fossila bränslen när de äldre delarna av Kraftvärmeverket i Västerås kan stängas. Panna 4 från 1973, som eldats med både olja och kol, har redan stängts ned för gott. Med Block 7 på plats år 2020 kan de äldsta delarna av Kraftvärmeverket, pannorna 1 och 2 som varit i drift sedan 1963, även de stängas.

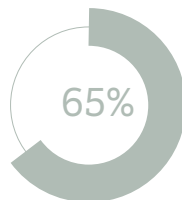
Till år 2020 har hela Kraftvärmeverket förnyats, med en mer hållbar produktion som bara kommer använda förnybara och återvunna bränslen. Samtidigt säkras leveransen av fjärrvärme till Västerås, Surahammar, Hallstahammar, Skultuna och Kolbäck för en lång tid framöver.

FÖRNYBARA OCH ÅTERVUNNA BRÄNSLEN

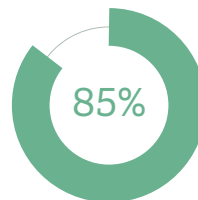
1990

Under större delen av 90-talet var produktionen helt baserad på fossila bränslen som olja och kol.

2000

2000 kom biobränsle in i mixen då Panna 5 byggdes. Hållbart bränsle ersatte då en större del av produktionen som tidigare baserades på kol och olja.

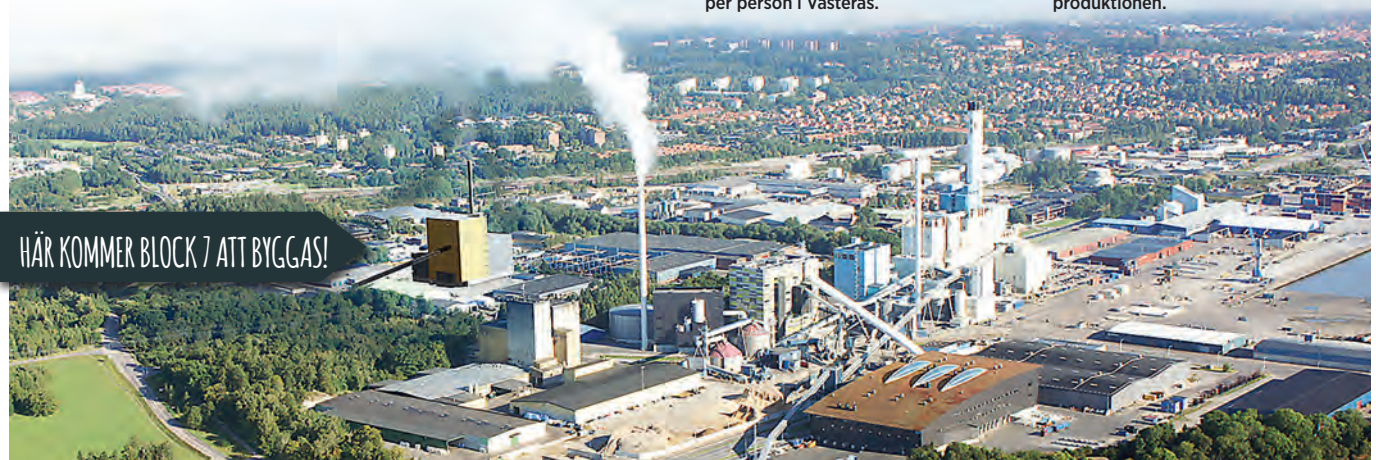
2015

Med Block 6 sjönk andelen fossila bränslen i produktionen ytterligare. Detta bidrog till att utsläppen av fossil koldioxid mer än halverades per person i Västerås.

2020

Till 2020 har Mälarenergi ställt upp sitt mest ambitiösa miljö- och klimatmål någonsin. Då ska bara förnybara och återvunna bränslen användas i produktionen.

Fotomontage Arkitekt Per Nyström, Scheiwiller Svensson Arkitektkontor AB.

TILL KYRK-KAFFET?	↓		IORLIK	HUMANT	RÖR I KÄSTRULL	↓	GÅ PÅ TÅ	BOA
AND-HÄMT-NING							PACK MED FRANK	
DANILO								
I KRANS								
↳	1					FÖRBUD		
						SÄTTER SMAK		
KÄNSEL							ELIT	
							KVITTER	
ÄR JURIST						3		
YTMÄTT		TRAVAS		4	GER RÖST-PEDAGOG			
GÖR MAN EFTER RÅKOR	↳				UNIKA			

VILL		KRÄNK	↓	VIKTA	STUNDOM	↓	BROMS-SPÅR	INGEN LOVSÅNG DIREKT	ÄR VISSA FANÖR								
↳				FÄRG	TJÄRN-TÄCKE					↓							
													MALGO-MAJ	PANNA		INTYG	HETSIGA
RIVS INTE FÖR ATT SKADA		9						GER SKULD					TRÖJA	16			GRABBA
							LEJA	GURÖR					TON				
SPLITTER-LJUD					SKA KLIA?				14								
					ÄR HUG												
SÄDFÖR-RÅDET							BÖJA LEDER				SES GUL, VIT ELLER RÖD				SYR DUKAR		GÄRNA
																	KASTAS I ALL HAST
↳				ROM-LEVE-RANTÖR	7	STARR-BLIGA					11		INTE LÄMPLIGT TILLFÄLLE	BRÄKIGA FANS	↳		
						LÄNGD											
SPOLAR UNDER-REDE		LÄGE	TRÅ						GER GRÖNSKA	ZLATAN	FÖRDEL				TRÖG		
			KOMMER ÅTER												GOLDON-DER		
KLASS-KÄMPE	↳		▷			▷				↳	↳			▷			
OUZO						FRÖKEN-FACK			FÖR-SVARSBAS		JAN I CORK					VIA	
						PÅ ÖÄK			SOM VON		NIA					KORT-NUMMER	
BLEV BEN	17										8						
BOSTAD				LUXATION													
↳																	
										KOLV			TÖS I TJEJ-VECKA		↳		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----

Skicka in din lösning senast den 31 juli till:
Mälarenergi, Box 14, 721 03 Västerås eller ta en bild
av krysset och mejla till tavling@malarenergi.se
Märk kuvert eller mejl: Mälarkryss.

Mejladress: _____

Namn: _____

Telefon: _____

Adress: _____

Postadress: _____

A close-up photograph of a young man with dark, wet hair swimming in a pool. Water is splashing over his head and shoulders, creating a dynamic and energetic scene. The water is a vibrant blue, and the man's skin is wet and glistening.

A collection of various comic books and graphic novels, including titles like 'Viveca Sten', 'Mari Jungstedt', 'Sörn to Run', 'The Girl on the Train', and 'The Girl on the Train', displayed on a green background.

GRATTIS!

LÖSNING NR 1-17.

VATTEN ÄR
VÅRT VIKTIGASTE
LIVSMEDEL!

Med UV-ljus har dricksvattnet blivit ännu säkrare.

Kranvattnet i Västerås är fantastiskt – rent, friskt och gott. Vattnet renas i Badelundaåsen, som utgör en **naturlig skyddsbarriär mot smittämnen i vattnet**. Redan tidigare har Mälarenergi uppfyllt alla de krav som ställs på mikrobiologiska barriärer i vattenproduktionen. Men nu har skyddet stärkts ytterligare med nya UV-ljusanläggningar.

TEXT: KRISTINA GREFBERG FOTO: LASSE FREDRIKSSON

Två nya UV-ljusanläggningar har installerats vid Fågelbacken och Hässlö vattenverk. De kompletterar barriärerna som funnits sedan tidigare till skydd mot bakterier, virus och parasiter i dricksvattnet.

Bakgrunden till de nya installationerna är det stora sjukdomsutbrottet i Östersund 2010, då dricksvattnet förorenats av parasiten *Cryptosporidium*. Mer än 20 000 personer insjuknade efter att ha druckit vattnet, och invånarna tvingades koka allt vatten i flera månader. Ännu ett utbrott inträffade i Skellefteå året därpå. Något liknande har inte hänt i Västerås, men redan 2012 fick Mälarenergi i uppgift av politikerna att utreda förutsättningarna för att installera UV-ljusanläggningar för att ytterligare förstärka skyddet.

– UV-ljusinstallationen i Fågelbackens vattenverk togs i drift i början av 2016, i maj i år togs den andra installationen i drift i Hässlö vattenverk, berättar projektledaren Charlotta Magnergård på Mälarenergi. Vi har ju sedan tidigare ett mycket gott skydd mot mikrobiologisk förorening, inte minst tack vare att vi på konstgjord väg kan skapa ett grundvatten med god dricksvattenkaraktär i Badelundaåsen. På det här sättet är vårt fina dricksvatten säkrat mot mikroorganismer i fyra steg. Det innebär att vattnet som produceras uppfyller gällande krav med god marginal.

UV-ljus som skyddsbarriär i dricksvattenproduktion har fått stor uppmärksamhet efter de stora sjukdomsutbrotten som skett.

– UV-stålning, som ju även finns i solen, är mycket effektivt mot parasiter som inte klore tar kål på, säger Börje Gestlöf, processingenjör på Mälarenergi. När vattnet passerar en UV-ljusinstallation bryts bakteriernas DNA ner och gör så att bland annat parasiter, bakterier och virus blir sterila eller dör. Vi tar tusentals olika vattenprover årligen för att kontrollera vårt vatten. Så västeråsarna kan tryggt dricka vårt kranvatten.

Vattenverken vid Hässlö och Fågelbacken står för största delen av Västerås vattenförsörjning. Drygt 130 000 personer får sitt vatten härifrån. Råvattnet hämtas från Västeråsfjärden och pumpas in till Hässlö vattenverk. Efter mekanisk silning, kemisk fällning och filtrering infiltreras vattnet i Badelundaåsen vid Hässlö och vid Fågelbacken.

I Badelundaåsen renas vattnet naturligt från förorening. När vattnet har passerat åsen är det att betrakta som grundvatten. Från åsen pumpas sedan grundvattnet upp via ett antal produktionsbrunnar och vidare in till UV-ljusanläggningarna för desinficering. Därefter pH-justeras och kloreras vattnet, sedan pumpas det ut på ledningsnätet via en högtryckspumpstation. De nya UV-ljusanläggningarna innebär att dricksvattnet i Västerås nu har fyra säkerhetsbarriärer mot mikrobiologisk förorening. 2015 utsåg dessutom Svenskt Vattens expertjury Västeråsvattnet till Svealands godaste kranvatten.

– Vi arbetar för att vårt dricksvatten ska hålla hög kvalitet och även i fortsättningen vara bland de godaste i landet, säger Charlotta avslutningsvis.

Frågor och svar om *Cryptosporidium*.

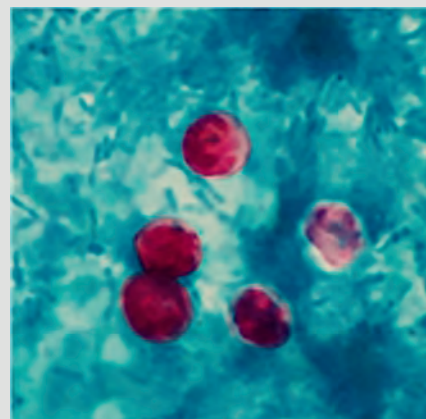

Foto: Folkhälsomyndigheten.

Vad är *Cryptosporidium*?

Parasiten *Cryptosporidium* är en av de sjukdomsframkallande mikroorganismer som troligen kommer att öka i miljön till följd av den globala uppvärmningen, men också på grund av en ökad globalisering med ökad handel och ökat resande.

Var finns parasiten och hur blir man smittad?

Parasiten finns i hela världen och den sprids framför allt via förorenat vatten och vid hantering av mat.

Felkopplade avlopp eller bräddning är den troliga orsaken till det stora utbrottet i Östersund 2010 då avloppsvatten kom ut i Storsjön, där Östersund hämtar sitt dricksvatten. Även importerad färsk persilja och ruccolasallad har misstänkts som smittkälla vid två andra tillfällen där personer insjuknat med *Cryptosporidium*infektion.

Smitta från person till person genom direkt och/eller indirekt kontakt kan också förekomma. För att undvika det är det viktigt med god personlig hygien och att tvätta händerna noga med tvål och vatten.

De flesta smittade får diarré, magsmärta, huvudvärk, illamående och feber. Man smittas normalt när diarrén börjar även om det kan finnas viss risk att smitta några dagar före och några dagar efter att man är helt symptomfri.

Varför blir man sjuk av parasiten?

När vi får i oss parasiten fastnar den i tarmen och går in i dess ludd där den börjar föröka sig. Tarmen blir då irriterad och en inflammatorisk process börjar. När vi sedan får diarré är det kroppens immunförsvar som reagerar och som "sköljer ut" parasiten ur kroppen.

Börje Gestlöf och Charlotta Magnergård vid den nya UV-ljusanläggningen på Hässlö vattenverk.

ANTIBAKTERIELL

LUKTFRI

BAKTERIO-
STATISK

HYGIENIC
BALANCE

ANTI-ODÖR

HYGIENIC
PROTECTION

MÖGELRESISTENT

ANTI-
MÖGEL

HYGIENIC
BALANCE

ANTIMICROBIAL

MÖGELMEDEL

Är du en medveten konsument när du handlar?

Antibakteriell skärbräda och luktfria träningskläder, det låter kanske lockande när du gör dina val på inköpsrundan. Men då borde varningsklockorna ringa!

Vad finns egentligen i produkter med dessa egenskaper? Vilka varnings-signaler döljs bland de frestande försäljningsargumenten? Och behöver du verkligen pryglar med de här så kallade finnesserna?

TEXT: KRISTINA GREFBERG ILLUSTRATION: MADELENE ULFBERG

I Västerås stads miljöprogram beskrivs ett framtida Västerås där ett aktivt kemikaliearbete bedrivs för att förhindra negativa effekter hos människan och miljön. Västerås ska vara en stad där invånare kan bo och verka i en varaktigt frisk, livskraftig och attraktiv miljö.

– Mälarenergi arbetar aktivt för att uppfylla Västerås kemikaliehandlingsplan 2015–2020 på många olika sätt. Vi har ett bra vatten, men om vi fortsätter att använda produkter som innehåller skadliga ämnen så påverkar det livet i våra vattendrag, säger Sabina Björklund, arbetsmiljö- och miljösamordnare på Mälarenergi.

Biocider är exempel på en grupp skadliga ämnen. När biocider kommer ut i miljön så bryts de inte ner. De går inte att rena och är farliga för våra vattenlevande organismer som småfisk och små kräddjur. Biocider finns i många varor och produkter idag, men man ska inte behöva vara kemist för att välja giftfritt när man handlar. De finstilta innehållsförteckningarna är inte lätta att läsa och förstå. Så hur ska man gå tillväga?

– Det är försiktighetsprincipen som gäller när du shoppar. Tänk så här: Kan det här vara farligt för mig och miljön? Se upp med uttryck som *antibakteriell*, *anti-mögel*, *mögelmedel*, *mögelresistent*, *bakteriostatisk*, *luktfri*, *anti-odör* eller liknande. Många benämningar är också på engelska, som bland andra *antimicrobial*, *hygienic protection* och *hygienic balance*, men ofta saknas tydlig märkning. Allt det här betyder för det mesta att produkterna är behandlade med någon form av biocider, skadliga ämnen som orsakar stora miljöskador och kan framkalla allergier. Så var uppmärksam, tveka inte att fråga i butiken, säljaren ska kunna informera, säger Sabina.

Biocid är latin och betyder livsdödare.

Det är ett bekämpningsmedel som egentligen är till för att bekämpa mikroorganismer och skadedjur som råttor och insekter. Men varför finns det sådana skadliga ämnen i våra sportkläder, skor, tandborstar, plastflaskor och många, många fler

Några exempel på varor som kan vara behandlade med biocider är:

- skor
- skärbräddor
- städmaterial
- rengöringsdukar
- dammsugarpåsar
- matförvaringslådor
- kylskåp/frysar
- sportkläder
- skötbord
- badkar
- tandborstar
- madrasser
- kuddar
- duschslangar
- byggmaterial
- fasadfärg

produkter? Och vad händer sen, när du har diskat eller tvättat varan du köpt?

Jo, den antibakteriella effekten hamnar ganska snabbt i våra vattendrag, och då har du kanske betalat extra för en finess som försvinner på kort tid. Kemikalieinspektionen konstaterar att två av tre testade textilprodukter inte hade någon bakteriedödande effekt kvar efter tio tvättar.

TIPS!

Undvik giftproblemet genom att minska klädinköpen och handla second hand och vintage. Välj miljömärkta textilier. Köp inte allväderskläder och skor som innehåller högfluorerade föreningar eller kläder som innehåller bakteriedödande ämnen, till exempel silver.

Men vattnet som de skadliga ämnena hamnar i tar skada på längre sikt, djurlivet i sjöar och hav påverkas. Samtidigt som uppkomsten av nya resistent bakteriestammar bekämpas genom att vara återhållsam med antibiotika, så ökar användningen av produkter med bakteriedödande ämnen i samhället. Vi behöver minska antalet skadliga ämnen som är i omlopp i samhället för att även på sikt ha friskt dricksvatten och rena sjöar och hav.

Utsläppen hotar att slå ut de nyttiga, vattenrenande bakterierna i reningsverken och det kan leda till att även farliga bakterier blir antibiotikaresistenta. Bakterier som antibiotika inte biter på är ett allvarligt, globalt problem. Det kan leda till att vi snart inte har några medel att ta till mot de mest svårbehandlade bakterierna. Ökad antibiotikaresistens är ett av de allvarligaste hoten mot folkhälsan. Det handlar ju om våra barns och barnbarns framtid, men också om våra djur.

Textilier är faktiskt den grupp av varor som innehåller flest ämnen som är skadliga

för miljön. Även om många av dessa ämnen är förbjudna inom EU så är det stor risk att de ändå kan finnas i till exempel importerade kläder och handdukar.

– Nu börjar det här problemet påverka även oss som använder alla dessa saker, tidigare har detta uppmärksammats i tillverkningsländerna, säger Caroline Söderlund, kemikaliesamordnare i Västerås stad.

Men varför ska konsumenterna behöva riskera att köpa varor som innehåller skadliga ämnen, borde de inte förbjudas?

– Lagstiftningen går långsamt. Enligt EU:s kemikaliemyndighet Echa så finns det 120 000 kemikalier registrerade i deras databas, men bara ungefär en promille av dessa vet man om de är farliga eller inte. Det kan ta upp emot tio år innan ett förbud kommer till stånd, tills vidare får dessa varor säljas. Då är det viktigt att konsumenten är informerad och kan nobba varor som innehåller dessa skadliga ämnen. Vi har ju så mycket fler prylar idag än för 20, 30 år sedan, titta bara på antalet leksaker som finns i en barnfamilj. Här finns mycket att vara observant på, påpekar Caroline.

Andra ämnen som är viktiga att få bort!

BROMERADE FLAMSKYDDSSMEDEL. Kan finnas i elektronik, möbler, textilier och byggnadsmaterial/skumplast.

FTALATER (DEHP, DBP, BBP, DINP, DNOP och DIDP). Ämnena används som mjukgörare i PVC-plast i byggmaterial, elektriska kablar, förpackningar, leksaker med mera. De används även i färg, gummiprodukter, lim och textilier.

KADMIUM. Kan finnas i hobby- och konstnärsfärger.

OKTYL OCH NONYLFENOL. Alkylfenol/alkylfenoletoxylat (AP/APE). Kan finnas i bland annat i textilier.

POLYFLUORERADE KEMIKALIER, PFAS (PFOS, PFOA är två exempel på PFAS). Kan finnas i arbetskläder, micropopcornpåsar, pizzakartonger, sportkläder, spolglans, tandtråd, skor, impregneringsmedel, golvpolish och brandsläckningsskum.

SILVER. En bakteriedödande kemikalie som kan finnas i kläder, klädimpregnering, skor, kylskåp, samt disk- och tvättmaskiner.

TRICLOSAN. En bakteriedödande kemikalie som kan finnas i tandkräm, deodoranter och sportkläder.

Källa: Svenskt Vatten

Båtägare!

– så skonar du Mälaren från gifter och föroreningar.

I och omkring Mälaren hittar vi fantastiska platser för rekreation med både bad och båtliv. Men även yrkesfiskare och transportföretag har sin dagliga verksamhet i sjön. Och det kanske viktigaste av allt, Mälaren förser två miljoner människor med dricksvatten.

Tusentals fritidsbåtägare har under våren tvättat sina båtar och målat skrovet med bottenfärger för att slippa påväxt av alger. Gamla och kemiskt verkande produkter som är klassade som bekämpningsmedel har en mycket negativ effekt på vattenmiljön. I Mälaren och i andra insjöar är alla bekämpningsmedelsklassade bottenfärger förbjudna att använda. Att en båtbottenfärg är klassad som bekämpningsmedel framgår av burkens märkning. Idag finns andra, mer miljövänliga produkter att både tvätta båten med och måla skrovet med.

Har du en båtplats eller har din båtuppläggningsplats i Västerås får du inte heller måla med de bottenfärger som är avsedda för ost- eller västkusten. Det gäller även om båten under vissa delar av säsongen befinner sig i Östersjön eller på Västkusten.

Ska du slipa och blåstra bort bekämpningsmedelsklassad bottenfärg kan farliga ämnen, till exempel koppar, spridas. Du bör helst slipa under en presenning. Täck även marken med presenning så slipdam och färgflakor kan samlas upp och lämnas som farligt avfall på Återbruket. Det gäller förstås även burkar med färgrester.

Båtägare gillar inte påväxt av alger på skrovet. Många använder sig därför av båtbottenfärger för att förhindra det. De giftiga bottenfärgerna är förbjudna att användas och mer miljövänliga alternativ finns nu på marknaden.

Vi träffade Jan Jonson när han bottenmålade sin båt. Han efterlyser en tvättstation där man kan tvätta skrovet då och då utan att lyfta båten.

– Senaste åren har jag målat med färg godkänd för Mälaren. Min erfarenhet är att det fastnar lika mycket alger ändå. Vid varje upptagning på hösten sitter ett tjockt lager med "slem" på undersidan. Algerna fungerar som en broms genom vattnet, och farten sänks med cirka en halv knop på min storlek av båt under säsongen. Förr i tiden simmade jag runt båten och försökte skrubba rent med borste, men det har jag tröttnat på. Nu finns det ett verktyg som säljs i båtaffärer med böjt skaft och luftfylld borste som ska hjälpa till att trycka borsten uppåt mot undersidan av skrovet. Då slipper man

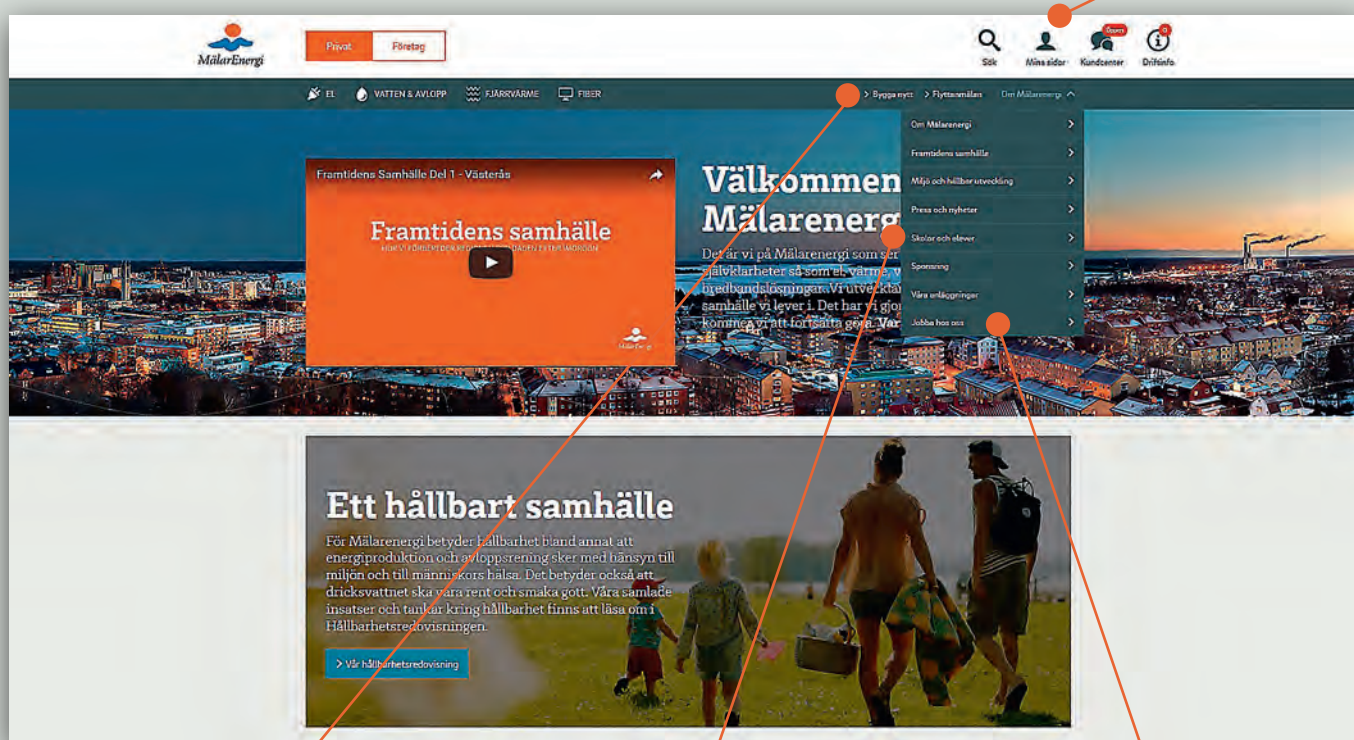
simma, men den har jag inte testat än. Förutom lägre fart så ökar också dieselförbrukningen, men det ska väl inte en seglare som jag tala om. Motorn ska gå så lite som möjligt.

Bottenfärgen som jag använder idag är biocidfri och med lågt innehåll av lösningsmedel. Den är rätt dyr och enligt min uppfattning tycker jag inte den gör någon nytta. Det jag egentligen önskar mig är en tvättstation i Västerås där man kan passera med båten så att botten görs ren utan att behöva lyfta den och högtryckstvätta som entusiasterna gör, säger Jan Jonson.

Nytt utseende på www.malarenergi.se

Mälarenergis webbsida har fått ett nytt utseende. Du möts av en **ny design**, en **bättre anpassning** och förhoppningsvis en **ökad användarvänlighet**. Idag söker många kunder information via mobilen så den nya webbplatsen är även bättre anpassad till det. Välkommen in och titta runt på sidorna.

LOGGA IN PÅ MINA SIDOR
MED MOBILT BANK-ID

ENKLARE OCH TYDLIGARE INFORMATION
TILL DIG SOM SKA ANSLUTA EL, VATTEN,
AVLOPP, FJÄRRVÄRME ELLER FIBER.

GÅR DU I SKOLAN FINNS DET
MYCKET SPÄNNANDE ATT LÄRA SIG PÅ
VATTENSÄTTEN OCH ELSÄTTEN.

LÄS OM VILKA OLIKA YRKESROLLER
SOM FINNS PÅ MÄLARENERGI OCH MÖT
NÅGRA AV MEDARBETARNA.

PÅ WEBBSIDAN HITTAR DU ÄVEN MÄLARENERGIS BLOGG!

Mälarenergis blogg består av utvalda artiklar och handlar mycket om det förändringsarbete som pågår i företaget. Förändringen handlar om att gå från ett traditionellt energibolag till ett infraservicebolag. Är du intresserad av att följa den här resan kan du göra det via Mälarenergis blogg som du hittar på blogg.malarenergi.se

Just nu kan du bland annat läsa om:

Ny fiskväg i Västerkvarn ger fler aspar.

Mälarenergi i pilot för certifiering inom Schysst elhandel.

Så jobbade Mälarenergi med hållbarhet 2016.

Krisbered- skaps- vecka i Sverige.

I maj genomförde Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) en nationell satsning för att utbilda allmänheten i krisberedskap. Mälarenergi deltog i ett av arrangemangen lokalt på Erikslunds shoppingcenter.

MSB vill att allmänheten ska vara förberedda på att hantera en eventuell kris i samhället. Därför har man instiftat Krisberedskapsveckan. Det är en långsiktig och återkommande satsning för att ha möjlighet att informera om den beredskap som medborgare bör ha för att kunna klara sig själva vid en eventuell kris.

Närmare åtta av tio personer bosatta i Sverige anser att det är viktigt med frågor som rör den egna och anhörigas säkerhet och hälsa inför samhällskriser. Samtidigt uppger 40 procent att de inte vet hur de ska förbereda sig för att bättre klara av en vardag som plötsligt vänds upp och ner och när kanske samhällets service inte fungerar. Det visar en undersökning som MSB låtit göra inför Krisberedskapsveckan.

I Västerås ordnade Västerås stad ett antal aktiviteter för att informera kommuninnevanorna om vad de ska tänka på vid en eventuell kris. Personal från Västerås Stad, Frivilliga Resursgruppen och Mälarenergi fanns bland annat på Erikslunds shoppingcenter hela veckan för att prata med besökare och dela ut information om krisberedskap. Här fick besökarna se hur en krislåda kan se ut och vad som är lämpligt att ha i den. Mälarenergi berättade också om sin störningsinformation som alla kunder kan ansluta sig till, se nedan.

Beställ störningsinformation till din mobiltelefon.

En bra början för att bli informerad om planerade och pågående störningar är att skaffa störningsinformation från Mälarenergi. Via ett sms eller mejl får du veta att en störning uppstått i leveransen av vatten, värme eller el och när den beräknas vara åtgärdad. Tjänsten är helt kostnadsfri och du beställer den via Mina Sidor på Mälarenergis hemsida.

Sveriges **ROLIGASTE** innebandycup lockade 280 lag.

MälarenergiCup som riktar sig till barn och ungdomar i åldrarna 8-16 år genomfördes i år för nionde gången. En del av cupen är ParaCupen som erbjuder unga med funktionsnedsättning möjligheten att vara med och spela.

– Vi är stolta över att stödja en aktivitet som aktiverar ungdomar. Genom samarbetet med Västerås innebandys ungdomssektion kan Mälarenergi erbjuda massor av idrottande ungdomar en rolig cup som erbjuder mer än bara innebandy. Deltagarna fick även en chans att umgås, må bra och ha skoj, säger Glenn Braun, sponsringsansvarig Mälarenergi.

Allt som allt var hela 280 lag i Västerås för att spela cirka 650 matcher. Totalt antal besökare beräknades till 18 000 personer.

I Mälarenergis lounge på Bombardier Arena kunde föräldrar och ledare ta det lugnt och ladda sina batterier. Här kunde de dricka en kopp lokalproducerat kaffe från Björklunds kafferosteri, släcka törsten med Svealands godaste vatten, surfa gratis och ladda sina mobiltelefoner. För de yngre deltagarna fanns en fotostation där de kunde klä ut sig, ta knasiga bilder tillsammans med lagkompisarna och tävla om glass för 2 000 kr. Vann gjorde Embla och vi hoppas att glassen smakade bra.

Svenska Retursystem ger plastlådan 100 liv innan den återvinns igen... och igen.

Livsmedelstransporter i plastlådor, kan det vara bra för miljön? Ja, om **lådorna återanvänds och återvinns**, så långt det är möjligt, kan miljöpåverkan minimeras. Så arbetar Svenska Retursystem. I företagets nya anläggning på Hacksta i Västerås kommer **cirka 70 miljoner plastbackar om året att rengöras för återanvändning**. Vattnet i diskmaskinerna värms upp av fjärrvärme från Mälarenergi, vilket innebär ytterligare en pusselbit i en hållbar lösning.

TEXT: YVONNE BUSK FOTO: LASSE FREDRIKSSON

Vi har alla sett dem i livsmedelsbutikerna – grå plastlådor fyllda med allt från grönsaker och frukt till charkvaror. Lådorna ingår i ett gigantiskt cirkulations-system. Efter leverans till butiken skickas de för rengöring och därefter tillbaka till producenten som packar dem med nya varor. Varje låda klarar ungefär 100 leveranser innan det är dags att skicka den till återvinning. Då kan 96 procent av materialet användas till nya lådor, som kan återvinnas minst tre gånger till.

Spindeln i nätet är Svenska Retursystem – ett branschägt företag som bildades 1997 av Dagligvaruleverantörers Förbund och Svensk Dagligvaruhandel. Branschen ville införa ett enhetligt retursystem med stan-

dardiserade, stapelbara transportlådor.

Svenska Retursystem köper in lådorna från England och levererar dem till de grossister eller producenter som tecknat avtal med företaget. Efter varje leverans till butik hämtar de in lådorna för rengöring i någon av sina produktionsanläggningar. Sedan skickas de ut igen för nya leveranser eller, när de är uttjänta, till återvinning. Det är ett retursystem som utgår från en livscykelanalys, med minsta möjliga miljöpåverkan och mesta möjliga kontroll över hela produktionskedjan.

– Vi väger in allt från råvaruutvinning, tillverkning, transporter, återanvändning till återvinning. Ska vi använda plast måste vi ha ett cirkulärt system och detta har visat sig ha väsentligt mindre miljöpåverkan än leveranser i wellpappkartonger, som inte kan återanvändas, säger Marie Winslow

Andersson, chef för hållbar utveckling på Svenska Retursystem.

Företaget har produktionsanläggningar

för tvätt och lager i Helsingborg, Örebro, Mölnlycke och Västerås, samt ett huvudkontor i Stockholm. Under 2016 tvättades sammanlagt 145 miljoner lådor i de fyra produktionsanläggningarna. Varje dag levereras cirka 500 000 lådor ut från Svenska Retursystem, som också hyr ut plastpallar. Dessa kan användas i stället för de traditionella träpallarna, som är svåra att rengöra och därmed svårare att återanvända inom livsmedelsbranschen. Platspallarna väger betydligt mindre än träpallar, vilket innebär lättare transporter, som då minskar bränsleförbrukningen och koldioxidutsläppen ytterligare.

För att logistiken ska fungera krävs en hel del transporter där Svenska Retursystem försöker säkerställa en så liten miljöpåverkan som möjligt.

– Vi köper våra transporter från en enda aktör som vi ställer höga krav på. Lådorna är staplingsbara och vi optimerar transporterna genom att alltid köra med fulla bilar och släp. Vi kräver också att transportören använder alternativa drivmedel, till exempel taldiesel. Målet är att bilarna ska drivas med el, men än så länge klarar eldriften inte de relativt långa transporter vi behöver, förklarar Marie och påpekar samtidigt att det finns delar av transportprocessen som de inte kan kontrollera. Den mellan grossister eller producenter och butik, till exempel.

I Västerås har företaget funnits sedan 2004 med en anläggning på Stenby, som nu alltså ersätts av den nya på Hacksta. Den nya

anläggningen är på 30 000 kvadratmeter. Ännu är stora golvytor tomma. All utrustning är inte installerad och full kapacitet nås först om några år. Men redan nu, när anläggningen startar, klarar man ungefär hälften av de 70 miljoner lådor man räknar med att tvätta här under ett år när driften är fullt utbyggd.

Produktionen är till stor del automatiserad. Stavar som hänger från taket styr de förarlösa truckarna, och grönmålade fotavtryck på golvet markerar hur människor kan röra sig i lokalerna för att undvika att bli påkörda. Lådorna står i jättelika staplar på rullband som för dem mot diskmaskinerna.

– Vi har sex olika typer av lådor, med tre olika höjder. Först plockas staplarna automatisk isär och lådorna förs vidare en och en. De sköljs av med 40-gradigt vatten för att sedan rengöras med diskmedel och varmare vatten i maskinerna. Tack vare

” Vi väger in allt från råvaruutvinning, tillverkning, transporter, återanvändning till återvinning. MARIE WINSLOW ANDERSSON, SVENSKA RETURSYSTEM.

Under 2016 tvättades 145 miljoner lådor i företagets fyra produktionsanläggningar. I den nya anläggningen på Hacksta i Västerås kommer cirka 70 miljoner plastlådor att tvättas varje år.

den automatiserade produktionen kan den övervakas av bara fem personer på golvet. Sammanlagt arbetar 35 personer fyrskift i anläggningen, berättar Patrik Halt, anläggningschef i Västerås och Örebro.

Mälarenergi levererar vatten, avlopp, el och fjärrvärme för såväl uppvärmning av byggnaden som uppvärmning av vatten till diskmaskinerna. En lösning som ligger i linje med Mälarenergis strävan mot ett hållbart samhälle.

– Det som är speciellt här är att man har valt att använda fjärrvärme även i produktionsprocessen. Alternativet skulle vara att värma vattnet med el eller pellets, förklarar Henrik Näsström på Mälarenergi.

Även i Svenska Retursystems anläggningar i Helsingborg och Örebro används fjärrvärme i processen och Henrik Näsström har studerat erfarenheterna från Helsingborg för att det nya i Västerås skulle byggas så effektivt som

möjligt. Nu värms det vatten som används i diskmaskinerna i en tank som omsluts av fjärrvärmerör, till cirka 70 grader.

– Att använda återvunnen energi för att återvinna plastbackar inom livsmedelsindustrin är verkligen cirkulär ekonomi. Den följer i princip samma steg som avfallstrappan. Först återanvändning, sedan materialåtervinning, energiåtervinning och slutligen en så liten mängd som möjligt till deponi, säger Henrik Näsström.

Med den nya Västeråsanläggningen, tar Svenska Retursystem ytterligare ett steg mot sin vision *En hållbar framtid*. Avtalet med Mälarenergi om att använda fjärrvärme även i produktionsprocessen är ett viktigt steg, ett annat är att taket på den nya byggnaden har förstärkts för att så småningom kunna förses med solpaneler – och redan nu är all belysning LED-lampor.

” Det som är speciellt här är att man har valt att använda fjärrvärme även i produktionsprocessen. Alternativet skulle vara att värma vattnet med el eller pellets. HENRIK NÄSSTRÖM, MÄLARENERGI.

Svenska Retursystem arbetar kontinuerligt med att minska hela dagligvarubranschens miljöpåverkan. Främsta fokus ligger på att minska koldioxidutsläppen. Genom att dagligvarubranschen använder returlådor istället för wellkartonger bidrar systemet med en daglig reduktion av koldioxidutsläppen motsvarande 102 ton. Företagets tre kärnvärden är:

ENKELHET – erbjuder marknaden en förenklad hantering i varuflödet, från producent hela vägen ut till butik.

EFFEKTIVITET – effektiviserar hela branschens lastbärarflöden.

HÅLLBARHET – systemet bygger på återanvändning i stället för engångsanvändning. Enligt företagets livscykelanalys reduceras en returlådas koldioxidutsläpp med 74 procent, jämfört med motsvarande engångsemballage i wellpapp. Alla beslut genomsyras av en strävan att värna miljö och hållbarhet.

Källa: www.retursystem.se

Munga – en del av kretsloppet.

I Munga har Mälarenergi påbörjat bygget av en unik avloppslösning. Det innebär att man, istället för att leda avloppsvattnet till reningsverket, separerar toalettvattnet och använder det för gödning i närområdet. Övrigt vatten från bad, disk och tvätt renas lokalt i en av Sveriges största markbäddar innan det släpps ut i ett dike. Syftet med detta lokala kretslopp är att ta tillvara näringsämnen på ett bättre sätt och återföra dem till åkermarken, vilket också är i linje med Västerås stads VA-policy. Arbetet med att bygga anläggningen är i full gång och ska vara i drift i maj 2018.

Får du fortfarande fakturan med post?

Välj att få din faktura digitalt istället. Det är miljövänligare och den kommer fram snabbare.

Du kan välja mellan följande alternativ:

- E-faktura via din internetbank.
- E-faktura i kombination med autogiro.
- Mejlfaktura.
- Kivra (digital brevlåda).

Betala smidigt via autogiro, internetbankens autobetalning eller betalningsfunktionen i Kivra.

JOBBA HOS OSS!

Aktuella lediga tjänster hittar du på www.malarenergi.se

Vad händer på Kungsängsgatan i Västerås?

Det har väl inte undgått någon som kört längs med Kungsängsgatan i Västerås att Mälarenergi sedan några månader arbetar med ledningsomläggning där. Anledningen till arbetet är att en äldre fjärrvärmeledning behöver bytas ut under gatan. Men Mälarenergi har vidtagit en hel del åtgärder för att minimera nuvarande och framtida störningar i trafiken.

- För att slippa gräva upp gatan igen om några år förnyas och förstärks även andra ledningar som ligger där, även om de inte är lika gamla.
- Det grävs bara där det är absolut nödvändigt, där det är möjligt byts ledningarna ut utan schaktning.
- Ledningarna från vägbanan flyttas till den kommande cykelbanan. Det görs för att inte behöva hindra biltrafiken i samma utsträckning om man i framtiden behöver gräva.

Mälarenergis arbete kommer att avslutas i november 2017. Därefter tar Västerås stad vid och färdigställer gatan.

Nyfiken på Mälarenergis hållbarhetsredovisning?

För tredje året i rad har Mälarenergi gjort en hållbarhetsredovisning som sammanfattar det gångna verksamhetsåret utifrån ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

I hållbarhetsredovisningen kan du läsa om vilka mål Mälarenergi har inom de tre hållbarhetsperspektiven och hur det har gått. Redovisningen är också en bra källa till information om företagets olika verksamheter och hur de påverkar och bidrar till ett mer hållbart samhälle.

Du hittar hållbarhetsredovisningen på www.malarenergi.se eller så kan du beställa ett tryckt exemplar från Kundcenter.

Gilla Mälarenergi på Facebook.

På Facebook kan du ställa frågor direkt till Kundcenter, se lediga jobb, följa vad som händer i företaget med mera.

Gå bara till Mälarenergis Facebooksida och klicka Gilla om du inte redan gjort det. www.facebook.com/malarenergi

För dig som längtar efter sol!

Producera egen sol och få betalt för den el du inte använder. Mälarenergi erbjuder marknadens bästa avtal där den egenproducerade elen har samma värde som den el du själv köper.

De kunder som har egna solceller monterade på sin fastighet har möjlighet att bli nettodebiterade. Det innebär att el som produceras i den egna solcellsanläggningen, men som inte används av den egna fastigheten, matas ut på elnätet och köps av Mälarenergi. Pengarna från överskottsproduktionen

sparas som ett tillgodo för att sedan användas under de månader då solen inte skiner lika mycket. På så vis får Mälarenergis kunder nytta av all sol de producerar.

– Det ska vara enkelt och det ska löna sig att producera egen hållbar el via solceller. Vi vill därför ge våra kunder bra betalt för sin överskottsproduktion, säger Eva Söderberg, affärsområdeschef för Elhandel hos Mälarenergi.

Ta hjälp av Solelskollen.

På Mälarenergis hemsida kan du räkna ut hur lönsamt det skulle vara att installera solceller på din fastighet. Med Solelskollen

matar du in din adress och får snabbt reda på hur mycket sol som skulle kunna produceras från det egna taket samt vilket solcellspaket som rekommenderas.

Vill du gå vidare kan du härifrån be om en offert på ett komplett solcellspaket inklusive installation och driftsättning.

På www.malarenergi.se finns mer information om Mälarenergis solcellspaket och nettodebitering. Här hittar du även Solelskollen. Och vill du inte producera själv kan du lägga till sol från Solparken i ditt elavtal.

LÄS MER PÅ
SOLELSKOLLEN!

Kom in och svalka dig hos oss!

Välkommen att besöka oss i det Energismarta hemmet på Ikea. Här kan du i lugn och ro få svar på dina frågor och hjälp med enklare kundärenden. Hälsa på oss i sommar och testa dina vattenkunskaper i vår tävling.

TA HAND OM VÅR VACKRA SJÖ MÄLAREN!

Det är Mälaren som ger oss vårt svalkande dricksvatten – Svealands godaste faktiskt! Men det är också till Mälaren vi lämnar tillbaka det renade avloppsvattnet. Visa att du bryr dig om vår viktiga sjö genom att slänga skräp där det hör hemma: i soporna eller i återvinningen. Snus, fimpas, färg, läkemedel och annat som har giftigt innehåll går inte att rena, utan hamnar orenat i vår viktiga sjö. Så ta hand om Mälaren – då tar du hand om dig själv.

Under hela sommaren kan barn och vuxna vara med i en frågetävling – de som svarar rätt på vad man får spola ner i toaletten vinner ett pris!

TÄVLA PÅ IKEA
HELA SOMMAREN!

DET HÄR ÄR

Mälarenergi på Ikea.

Det Energismarta hemmet på Ikea i Västerås är ett samarbete mellan Mälarenergi och Ikea. Här inspirerar vi till ett miljösmart och hållbart liv hemma. På 68 kvadratmeter samsas Mälarenergis produkter som t ex fjärrvärmväxlare, Smarta hemfunktioner, stadsnät och solceller med smarta heminredningslösningar från Ikea.

I lägenheten finns Mälarenergis kundrådgivare på plats varje dag. De kan svara på dina frågor och hjälpa dig med allt från elavtal, serviceavtal, din faktura till att göra en flyttanmälan. Självklart tipsar vi också om energismarta lösningar för ditt hem. Mälarenergis kundrådgivare finns på Ikea Västerås, vardagar 10–18, helger 10–17. OBS! Under sommarveckorna 27–32 har vi öppet 10–17 alla dagar i veckan.

Du hittar det Energismarta hemmet på avdelningen Vardagsrum, plan 2.

Mälarenergi

malarenergi.se | post@malarenergi.se